

XXII Olimpiada Znajomości Afryki – I etap
4 grudnia 2023 r.

TEST

Test ten zawiera 50 pytań, obejmujących tematycznie kilka dziedzin, związanych bezpośrednio z tematem Olimpiady. Do każdego zaproponowano trzy odpowiedzi: a, b, c, z których tylko jedna jest właściwa. Udzielenie odpowiedzi na pytanie polega na wyborze odpowiedzi, którą uznajesz za najlepszą i zakreśleniu odpowiedniej literki: a, b lub c. Jeśli przez pomyłkę zakreślisz niewłaściwą literkę, otocz ją kółkiem i zaznacz krzyżykiem właściwą odpowiedź. Pamiętaj, że **zawsze możesz wybrać tylko jedną odpowiedź**. Zakreślenie więcej niż jednej możliwości, traktowane będzie jako odpowiedź błędna. Na końcu przepiszesz zakreślone przez Ciebie odpowiedzi do **arkusza odpowiedzi**.

Za każdą poprawną odpowiedź otrzymujesz jeden punkt, za odpowiedź błędną lub brak odpowiedzi - zero punktów. Za całość testu można zatem otrzymać maksymalnie 50 punktów.

Na rozwiązanie całego testu przeznaczone jest 90 minut (1,5 godziny).

KWESTIONARIUSZ OSOBOWY UCZESTNIKA OLIMPIADY

Imię i nazwisko	
Szkoła, klasa	
Mail	

Formuła RODO: Wyrażam zgodę (w przypadku uczestników niepełnoletnich oświadczam, że posiadam zgodę prawnych opiekunów) na przetwarzanie niezbędnych, powyższych, danych osobowych, w celu przeprowadzenia, informowania o promocji do kolejnego etapu, Olimpiady Znajomości o Afryce przez organizatorów. Kontakt z osobą nadzorującą przetwarzanie danych osobowych w organizacji administratora jest możliwy drogą elektroniczną pod adresem e-mail: iodo@oblaci.pl.

.....
podpis

ARKUSZ ODPOWIEDZI

1. [A] [B] [C]	14. [A] [B] [C]	27. [A] [B] [C]	40. [A] [B] [C]
2. [A] [B] [C]	15. [A] [B] [C]	28. [A] [B] [C]	41. [A] [B] [C]
3. [A] [B] [C]	16. [A] [B] [C]	29. [A] [B] [C]	42. [A] [B] [C]
4. [A] [B] [C]	17. [A] [B] [C]	30. [A] [B] [C]	43. [A] [B] [C]
5. [A] [B] [C]	18. [A] [B] [C]	31. [A] [B] [C]	44. [A] [B] [C]
6. [A] [B] [C]	19. [A] [B] [C]	32. [A] [B] [C]	45. [A] [B] [C]
7. [A] [B] [C]	20. [A] [B] [C]	33. [A] [B] [C]	46. [A] [B] [C]
8. [A] [B] [C]	21. [A] [B] [C]	34. [A] [B] [C]	47. [A] [B] [C]
9. [A] [B] [C]	22. [A] [B] [C]	35. [A] [B] [C]	48. [A] [B] [C]
10. [A] [B] [C]	23. [A] [B] [C]	36. [A] [B] [C]	49. [A] [B] [C]
11. [A] [B] [C]	24. [A] [B] [C]	37. [A] [B] [C]	50. [A] [B] [C]
12. [A] [B] [C]	25. [A] [B] [C]	38. [A] [B] [C]	
13. [A] [B] [C]	26. [A] [B] [C]	39. [A] [B] [C]	

1. Jak nazywa się (imię i nazwisko) autor jednej z najlepszych książek współczesnych o Afryce pt. „Historia współczesnej Afryki”? a) David Meredith; **b) Martin Meredith**; c) Kristofer Meredith.
2. W roku 1955 Tanganika była: a) krajem niezależnym; **b) terytorium powierniczym ONZ administrowanym przez Wielką Brytanię**; c) terytorium zależnym Wielkiej Brytanii.
3. W roku 1955 Etiopia była: a) terytorium powierniczym ONZ administrowanym przez Francję; **b) krajem niezależnym**; c) terytorium zależnym Wielkiej Brytanii.
4. W roku 1955 Madagaskar był: a) terytorium powierniczym ONZ administrowanym przez Francję; **b) terytorium zależnym Francji**; c) krajem niezależnym.
5. Szkoły i uniwersytety na Czarnym Lądzie są zorganizowane: a) w specyficzny sposób charakterystyczny dla tego kontynentu; **b) na wzór europejski**; c) na wzór afrykański szkoły państwowe, a chrześcijańskie, w tym katolickie – na wzór europejski.
6. Kościół przeniknął do geograficznie pojmowanej Afryki: a) **jeszcze za apostołów**; b) w pierwszych latach średniowiecza; c) przy okazji wielkich odkryć geograficznych.
7. OJA została założona 25 maja 1963 roku w Addis Abebie (Etiopia). Jej pełna nazwa to: a) Organizacja Jakości Afryki; b) Organizacja Jedności Afryki; **c) Organizacja Jedności Afrykańskiej**.
8. Polityk ten zorganizował spotkanie przywódców afrykańskich w Syrcie w 1999 r., w celu powołania nowej organizacji państw Afryki, na wzór Stanów Zjednoczonych Afryki, co stało się w 2001 r, kiedy powstała Unia Afrykańska: a) Kgalema Motlanthe; b) Mu’ammar al-Kaddafi; **c) Habo Mbeki**.
9. W którym roku w Afryce zdiagnozowano po raz pierwszy chorobę AIDS an. acquired immune deficiency syndrome, wywołaną przez wirus HIV? Było to w Ugandzie, w rybackiej wiosce Kasansero nad Jeziorem Wiktorii, w: a) 1981 roku; b) 1983 roku; **c) 1985 roku**.
10. Czarne złoto Afryki to: a) ludność; b) niewolnicy; **c) ropa naftowa**.
11. Charakterystyczną cechą wojny domowej w Sierra Leone wg Mereditha (lata 1991–2002), był udział w tym konflikcie: **a) dzieci-żołnierzy**; b) żołnierzy najemników; c) żołnierzy-partyzantów.
12. Ludobójstwo w Rwandzie, to masakra osób pochodzenia Tutsi dokonana przez ekstremistów Hutu. Trwało ono około 100 dni i pochłonęło do 1 mln. ofiar, w roku: a) 1992; b) 1993; **c) 1994**.
13. Są Afrykańczykami. Cechuje ich bardzo niski wzrost, mniej więcej od 130 do 150 cm, zależnie od grupy i płci. Żyjąc złowiectwa i zbieractwa trzymają się w, zapewniającej im także schronienie, strefie leśnej. Są to: a) Zulusi; **b) Pigmeje**; c) Buszmeni.
14. Madagaskar znany jest pod nazwą: a) Zielona Wyspa; b) Tęczowa Wyspa; **c) Czerwona Wyspa**.
15. Największy słodkowodny zbiornik Afryki to jezioro: **a) Wiktorii**; b) Czad; c) Tanganika.
16. Kilimandżaro to najwyższy szczyt Afryki (5895 m n.p.m.). Znajduje się w: **a) Tanzanii**; b) Mozambiku; c) RPA.
17. Ruch Mau – Mau, skupiający głównie robotników, a mający na celu walkę z kolonializmem, miał miejsce w: a) Tanzanii; b) Ugandzie; **c) Kenii**.
18. Ile faz ewangelizacji Afryki wylicza Ecclesia in Africa? a) pięć; **b) trzy**; c.) dwie.
19. Odwieczna triada pomocy misyjnej to: a) kościół, dom dziecka, seminarium; **b) kościół, szkoła, szpital/ośrodek zdrowia**; c) kościół, katechezy, troska o prawa człowieka.

20. Większość tradycyjnych Afrykanów za wiadomą oznakę i gwarancję trwałości miłości małżeńskiej uważa: a) sakrament małżeństwa; b) sakrament małżeństwa dodatkowo wsparty ceremonią; plemiennych zaślubin; **c) zapłacenie wykupu za narzeczoną.**
21. Przed epoką kolonialną niewolnictwo: **a) występowało we wszystkich większych państwach afrykańskich;** b) nie występowało w Afryce w ogóle; c) występowało, ale tylko w kilku krajach.
22. Zanzibar to wyspa na Oceanie Indyjskim, dziś cel podróży turystycznych. Jest największą wyspą Archipelagu Zanzibar. Należy w całości do: a) Kamerunu; b) Komorów; **c) Tanzanii.**
23. Najdłuższą rzeką Afryki, z którą według religii starożytnego Egiptu związane jest bóstwo Hapi (czasem zapisywane jako Hapy) – dorocznych wylewów, jest: a) Niger; b) Kongo; **c) Nil.**
24. Tanganika, to kraj graniczący z: **a) nie ma dziś takiego państwa;** b) Kenią i Mozambikiem; c) Ugandą i Kenią.
25. Profesor Stanisław Piłaszewicz, to afrykanista, religioznawca związany z Instytutem Orientalistyki: a) Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie; b) Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie; **c) Uniwersytetu Warszawskiego.**
26. Sumy opadów rocznych również wykazują wyraźną strefowość. W strefie równikowej opady są wysokie – przekraczają: **a) 2 tys. mm.;** b) 3 tys. mm.; c) 4 tys. mm.
27. Na Saharze przeciętej przez zwrotnik Raka roczna suma opadów nie przekracza: a) 150 mm; **b) 250 mm.;** c) 400 mm.
28. Do powstania Pustyni Namib przyczynił się: **a) chłodny Prąd Benguelski;** b) gorący pasat; c) odpływ suchego powietrza od równika.
29. Jedna z cech charakterystycznych tradycyjnych religii afrykańskich –totalność – podkreśla: a) że są one narzucane innym grupom etnicznym; b) uzasadnia się nimi wojny; **c) wskazuje na brak podziału na życie świeckie i religijne.**
30. Według Jarosława Różańskiego w centrum tradycyjnych religii afrykańskich znajduje się: **a) człowiek;** b) kosmos; c) Bóg i bóstwa.
31. W rodzinie matrylinearnej największy autorytet ma: a) najstarsza kobieta w rodzinie; b) matka; c) **najstarszy wuj ze strony matki.**
32. Społeczności hierarchiczne, na których czele stoi władca (król): a) występują tylko w Afryce Zachodniej; b) są jedynymi wzorcami społecznymi w Afryce Subsaharyjskiej; **c) są jednym z kilku modeli organizacji społeczności w Afryce Subsaharyjskiej.**
33. Niektórzy władcy nie mogą być widziani podczas codziennych czynności: noszą welony i jadają na osobności, np. u: **a) Szylluków, Bagandów i Szonów;** b) Kirdi z północnego Kamerunu; c) Buszmenów z Kalahari.
34. W tradycyjnych religiach afrykańskich tradycje kapłańskie są zdecydowanie najsilniejsze w: a) Afruce Południowej; b) Afryce Wschodniej; **c) Afryce Zachodniej.**
35. Wśród specjalistów religijnych ważne miejsce zajmują znachorzy, zwani „uzdrowicielami”, „zielarzami”, „lekarzami tradycyjnymi” czy też w językach Bantu: a) *Mbidla*; b); *ata-we-mon*; **c) Nanga.**
36. „Wódz deszczu „(*Bai van* u Daba, *Magi vung* u Gisiga, *M'z buna* u Gidar) u Kirdi wywodzi się najczęściej: a) z rodu królewskiego; **b) z zasiedziałego na danym terenie rodu;** c) z grupy zawodowej kowali.
37. W tradycyjnych społecznościach afrykańskich dominuje: **a) zespołowy charakter pracy i podziału dóbr;** b) indywidualny podział pracy i dóbr; c) podział pracy i dóbr wyznaczany jest przez władcę.

38. Obrzędy agrarne dotyczą zasiewów, wzrostu i dojrzewania plonów oraz żniw: a) tylko poszczególnych zbóż; b) poszczególnych zbóż i roślin; **c) upraw, które stanowi podstawę gospodarki rolnej danej grupy etnicznej.**
39. Najbardziej rozbudowane studium o sakralności ziemi oraz obrzędach agrarnych w języku polskim przedstawił: a) Stanisław Piłaszewicz; **b) Henryk Zimoń SVD**; c) Zygmunt Komorowski.
40. *Few kagge* – „święto kury” – u Tupuri z północnego Kamerunu i Czadu to święto: **a) przebaczenia i pojednania**; b) dziękczynienia za dobre zbiory; c) łączności ze światem zwierząt.
41. Znana szeroko w świecie afrykańskim *Palabra* to: a) długie przemówienie wodza; b) tradycyjna forma teatru w Afryce Zachodniej ; **c) rodzajem dyskusji raczej niż sporu.**
42. *Bil-bil* to nazwa: a) tradycyjnych zapasów u Wolof; **b) piwa u Kirdi**; c) gry młodzieży męskiej u Nilotów.
43. Pierwsza polska relacja z terenu Afryki Subsaharyjskiej *Cafraria* jest autorstwa: a) Adama Prospera Burzyńskiego OFM; b) Maksymiliana Ryłło SJ; b) ; **c) Michała Boyma SJ.**
44. Termin „animizm” (od łacińskich słów *animus* – „duch”, *anima* – „dusza”) wprowadził do ewolucjonistycznej teorii religii w 1866 r.: a) Edward Evan Evans-Pritchard; **b) Edward B. Tyrol**; c) Alfred Reginald Radcliffe-Brown.
45. Lineaż to: składa się ze: **a) wszyscy potomkowie rzeczywistego przodka w linii prostej**; b) formacja wojskowa wielkich państw Sahelu; c) potomkowie mitycznego przodka całego ludu.
46. Szkielety *Homo sapiens* z paleolitu, a nawet z epok, gdy nie wyginęli jeszcze neandertalczyki, znajdowano w rozmaitych zakątkach Afryki. Głośne były zwłaszcza te znaleziska kostne: **a) „człowiek z Oldoway” w Tanzanii**; b) „człowiek z Bulwayo” z Zomabwe; c) „człowiek z Agadez” w Nigrze.
47. Ndiadian Ndiay to: a) słynny griot z Burkina Faso; **b) legendarny założyciel Dżolof, silnego państwa Wolofów**; c) tajne stowarzyszenie uzdrowicieli u Sererów.
48. Pierwszych historycznych wiadomości o Ghanie, zwanej też Uagadu lub Aukar, dostarcza nam: **a) Ibn Haukal w X w.**; b) Tenda Kpele w XIII w. c) Leo Africanus w XVI w.
49. „Czarne kościoły” to: a) popularna nazwa stowarzyszeń czarowniczych w Afryce Zachodniej; **b) wspólnoty religijne zaliczane często do protestantów**; c) ruchy wzywające do odnowy moralnej w Afryce Południowej.
50. Początki burzliwej historii imperium Kanem-Bornu sięgają: **a) IX w.**; b) XII w.; c) XIV w.

Pamiętaj, że udział w XXII Olimpiadzie Znajomości Afryki powinien być dla Ciebie przygodą, a nie stresującym egzaminem! **POWODZENIA!**